

NIEPOKORNI ZWYBORU

MATURZYŚCI 2025

Raport z badania ilościowego
i jakościowego przeprowadzonego
na zlecenie wydawnictwa Nowa Era

Partnerem
raportu jest: **Nowa**
teraz matura

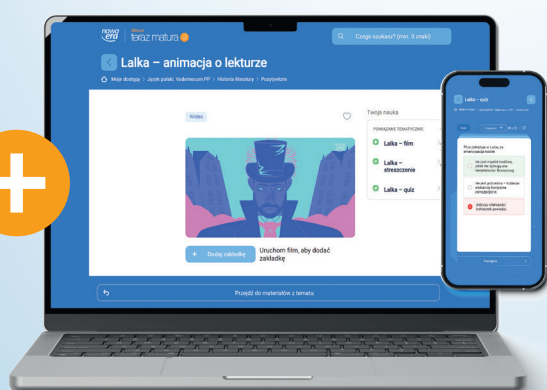

**ZGODNE Z
USZCZUPLONĄ
PODSTAWĄ
PROGRAMOWĄ**

Poznaj nasz pełny kurs maturalny,

który powstał z myślą o skutecznej
i przyjemnej nauce.

Wszystkie tytuły
znajdziesz na
sklep.nowaera.pl

- **Vademecum, zbiory zadań i arkusze maturalne** w pełni dostosowane do uszczuplonej podstawy programowej
- Cyfrowe wspomaganie nauki dzięki filmom, animacjom, streszczeniom, czy quizom w aplikacji **NOWA Teraz matura**

Poznaj publikacje do wszystkich przedmiotów!

język polski • język angielski • matematyka • chemia • biologia • geografia • historia • fizyka

nowaterazmatura.pl

Po co powstał ten raport?

Matura to jeden z najważniejszych momentów w życiu młodych ludzi – wyznacza kierunek dalszej edukacji i decyzji zawodowych. To także czas intensywnych przygotowań, w których uczniowie mierzą się nie tylko z wymaganiami egzaminacyjnymi, lecz także z własnymi emocjami, presją czasu i ogromnym wyborem dostępnych materiałów edukacyjnych. Nasz raport powstał, aby pomóc lepiej zrozumieć, jak współczesny maturzysta się uczy, jakie strategie stosuje, z jakich narzędzi korzysta i kto realnie go wspiera w tym procesie.

Chcieliśmy przyjrzeć się nie tylko samym zachowaniom uczniów, ale także kontekstowi, w jakim funkcjonują – roli rodziców, nauczycieli, korepetytorów, a także cyfrowych kanałów i mediów społecznościowych. Analizując te elementy, pokazujemy obraz współczesnego maturzysty: jego potrzeby, preferencje i codzienne wybory edukacyjne.

Raport dostarcza wiedzy, która ma pomóc lepiej rozumieć świat młodych ludzi, a tym samym – skuteczniej odpowiadać na ich oczekiwania i wspierać ich w drodze do sukcesu na egzaminie maturalnym.

Wstęp do raportu

Oddajemy w Państwa ręce raport „Niepokorni z wyboru – maturzyści 2025”, który powstał na podstawie badania zrealizowanego przez Nową Erę i grupę badawczą ARC Rynek i Opinia. Jego celem było lepsze zrozumienie postaw, motywacji i sposobów uczenia się młodych ludzi przygotowujących się do matury. Badanie łączyło analizę jakościową i ilościową, dzięki czemu pokazuje zarówno ogólne trendy, jak i indywidualne doświadczenia uczniów liceów i techników z całej Polski.

Matura to dla młodych ludzi ważny moment – nie tylko sprawdzian wiedzy, ale także etap, który wpływa na dalsze wybory edukacyjne i życiowe. Wyniki naszego badania pokazują, że dzisiejsi maturzyści podejmują decyzje o nauce i rozwoju w dużej mierze samodzielnie. Coraz rzadziej podążają za oczekiwaniami rodziców, nauczycieli czy rówieśników, a coraz częściej kierują się własnymi priorytetami. Tworzą przy tym zindywidualizowane strategie nauki, łącząc tradycyjne materiały, platformy cyfrowe i – coraz częściej – rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji.

Dziś już także wiemy, że maturzyści nie uczą się wyłącznie z obowiązku, lecz traktują edukację jako narzędzie do realizacji własnych celów życiowych, wśród których dominują priorytety finansowe i komfort psychiczny. Młodzi ludzie chcą mieć wpływ na swoje wybory i zachować równowagę między nauką a innymi sferami życia. Jednocześnie wielu z nich zmagają się z dużym stresem związanym z egzaminem, co pokazuje, jak ważne jest wsparcie edukacyjne odpowiadające na ich rzeczywiste potrzeby.

Jesteśmy przekonani, że przedstawione w raporcie wnioski będą pomocne zarówno dla nauczycieli, jak i osób kształtujących politykę edukacyjną. Mogą przyczynić się do tworzenia materiałów i rozwiązań, które nie tylko dobrze przygotują maturzystów do egzaminu, ale też wesprą ich w rozwoju jako samodzielnych i świadomych młodych ludzi. W obliczu dynamicznych zmian społecznych i technologicznych to szczególnie ważny głos w dyskusji o przyszłości polskiej edukacji.

Życzę dobrej lektury!

Andrzej J. Kozłowski
Prezes Nowej Ery

Spis treści

01 str. 4

Zdawane przedmioty i podejście do nauki

02 str. 12

Organizacja nauki

03 str. 26

Materiały edukacyjne

04 str. 42

Typy maturzystów

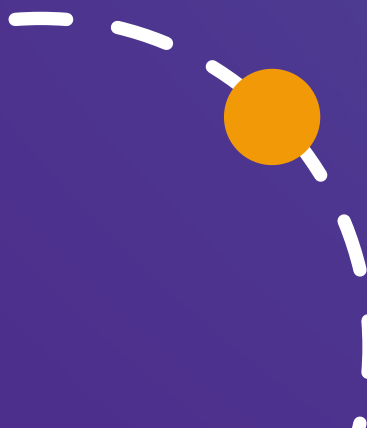
05 str. 64

Informacje o badaniu

01

Zdawane
przedmioty
i **podejście**
do nauki

Kluczowe wnioski: przyszłe wybory edukacyjne i nastawienie do egzaminu maturalnego

1. Plany kontynuowania nauki

Chęć dalszej nauki po maturze deklaruje $\frac{3}{4}$ badanych maturzystów. Odsetek ten jest znacząco wyższy wśród uczniów liceów ogólnokształcących – aż 84% z nich planuje studia po ukończeniu szkoły średniej. W przypadku uczniów kończących technikum taką chęć deklaruje 64%.

2. Wybierane przedmioty maturalne

Geografia i biologia to najchętniej wybierane na maturze przedmioty dodatkowe – wśród badanych maturzystów wybrał je co piąty uczeń. Najmniejszą popularnością cieszyły się informatyka (3%) i język niemiecki (2%). Zdawanie języka polskiego i matematyki na poziomie rozszerzonym deklarowało 29% badanych.

20%

maturzystów wybrało
geografię albo biologię
jako przedmioty
dodatkowe

3%
zdecydowało się
na informatykę

2%
deklarowało
język niemiecki

3. Wartości

Pierwszą pozycję w hierarchii wartości, którymi w życiu kierują się maturzyści, zajmuje zarabianie pieniędzy. Ta kwestia przyświeca aż $\frac{3}{4}$ badanych. Prawie tak samo ważny dla uczniów jest komfort psychiczny.

Najmniejsze znaczenie dla maturzystów mają kwestie związane z presją zewnętrzną. Badani uczniowie najrzadziej wskazują, że istotne w ich życiu są kolejno: oczekiwania nauczycieli, oczekiwania rodziców oraz uznanie kolegów.

69%

maturzystów stresuje się przed egzaminem maturalnym

64%

uczniów wkłada dużo samodzielnej pracy w przygotowania

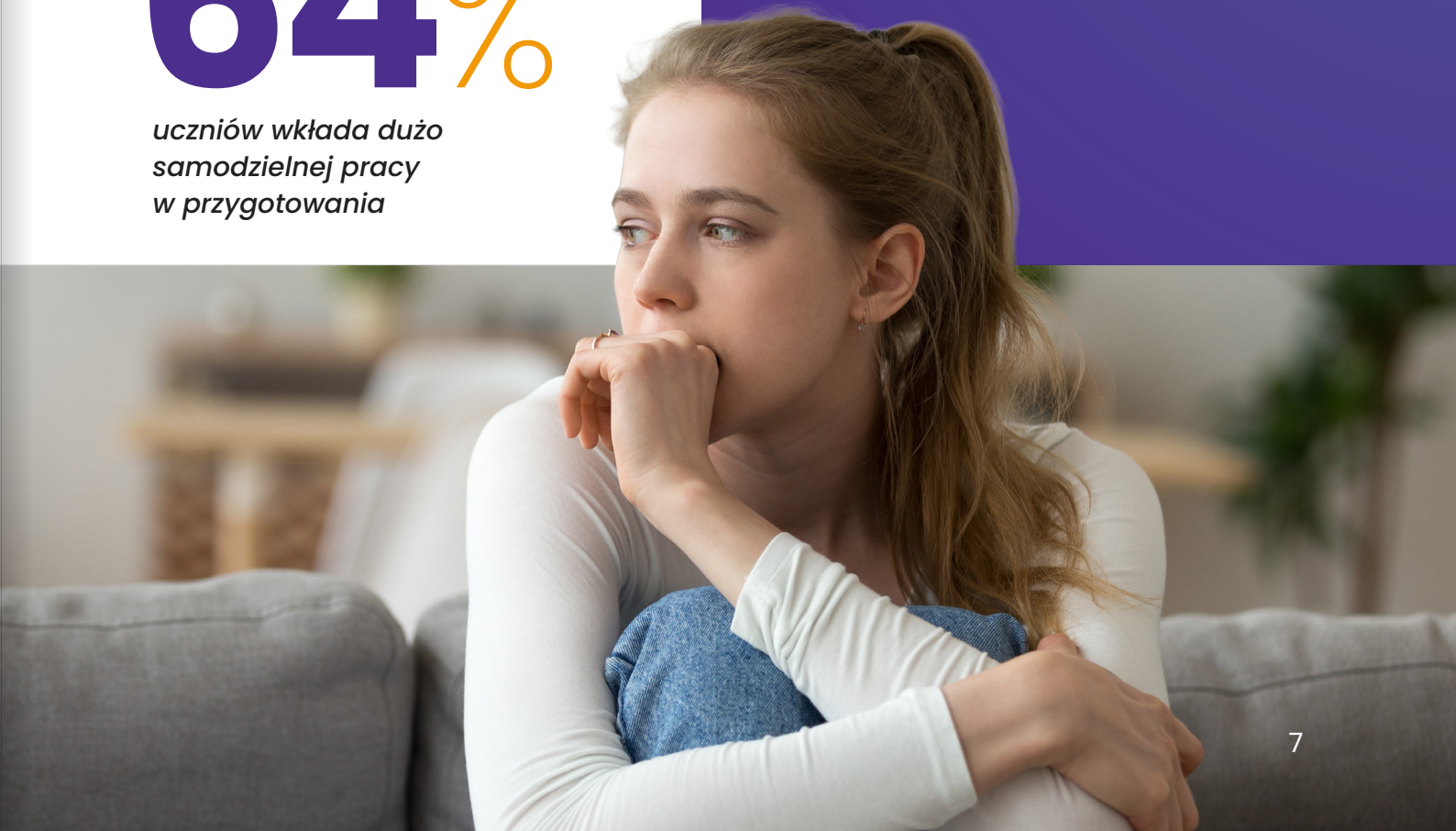
$\frac{3}{4}$

maturzystów uważa, że najważniejsze w życiu jest zarabianie pieniędzy.

4. Stosunek do nauki i egzaminów maturalnych

Stres przed maturą towarzyszy aż 69% uczniów biorących udział w badaniu. Z pewnością wynika on z oczekiwań odnośnie do wyniku – 64% maturzystów przyznaje, że wynik na egzaminie jest dla nich ważny. Przygotowania maturalne to dla dużej części uczniów nie tylko nauka w szkole – 64% badanych przyznaje, że w przygotowania do matury wkłada dużo samodzielnej pracy.

Przedmioty zdawane na maturze

Przedmiotami dodatkowymi, które najchętniej wybierali badani, są geografia i biologia. Przedmioty te zdawał co piąty uczeń.

1. Przedmioty podstawowe

Język polski

Podstawa

100%

Rozszerzenie

29%

Matematyka

Podstawa

100%

Rozszerzenie

29%

Język angielski

Podstawa

100%

Rozszerzenie

63%

Inny język

Podstawa

100%

Rozszerzenie

5%

2. Przedmioty dodatkowe

Geografia

21%

Biologia

20%

Chemia

11%

WOS

10%

Historia

8%

Fizyka

8%

Inny język

6%

Informatyka

3%

Język niemiecki

2%

3. Plany dalszej nauki po maturze

Typ szkoły:

Planuję iść na studia:

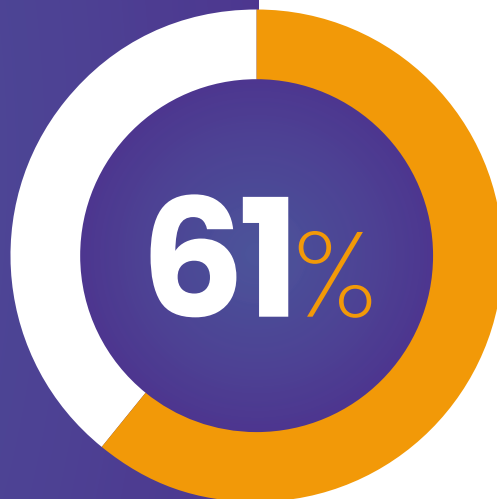
Liceum
ogólnokształcące

60%

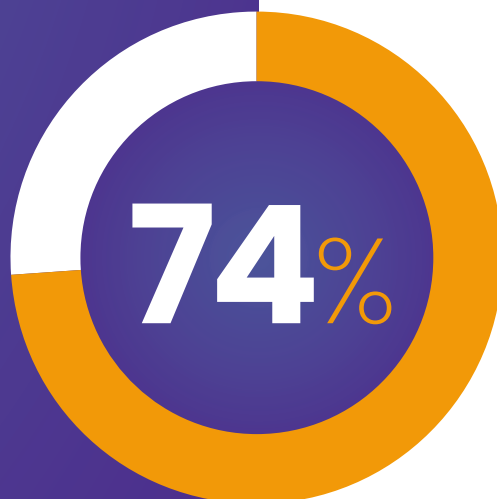

Technikum

40%

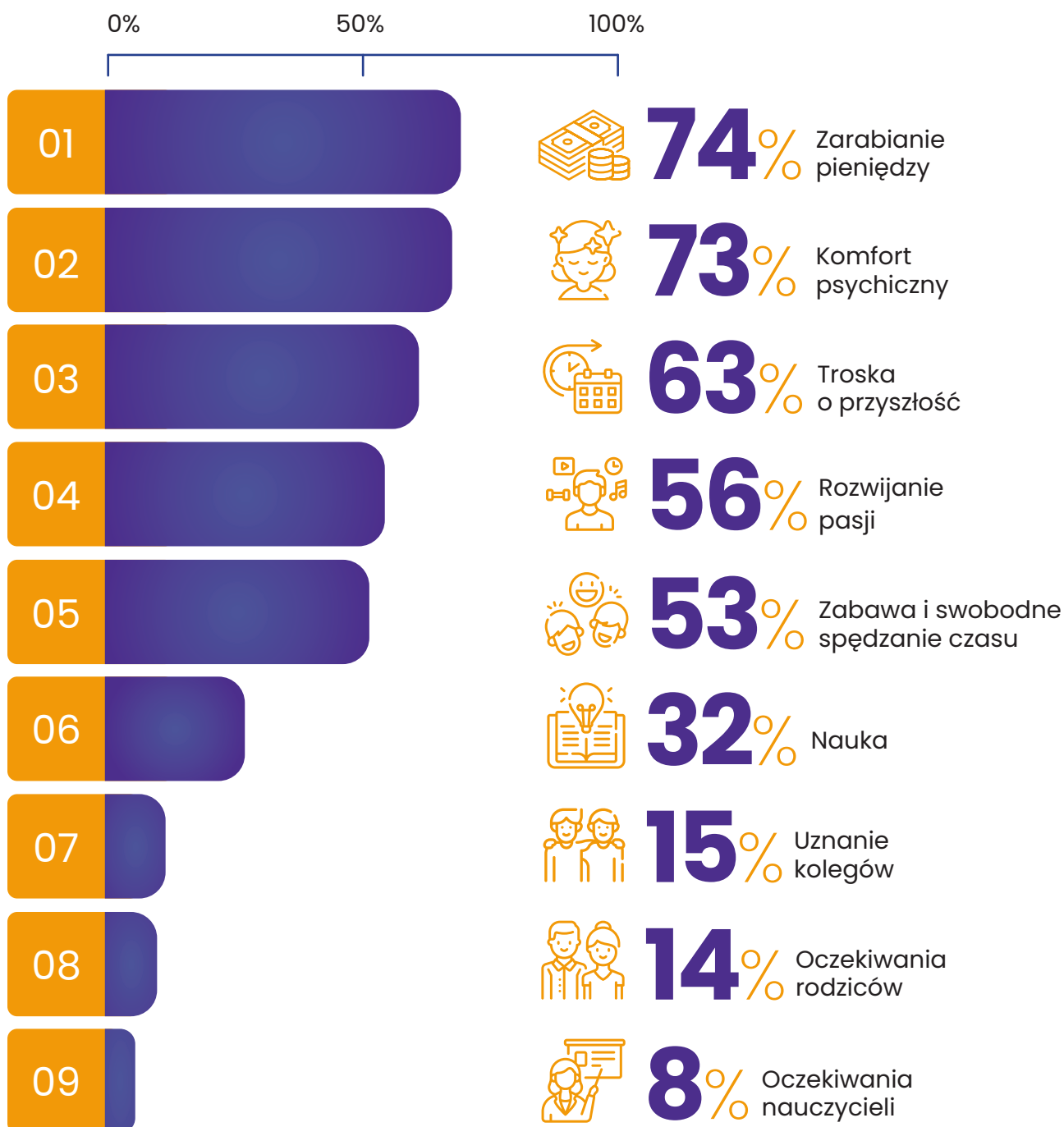
Łącznie

Podejście do nauki

W hierarchii wartości najważniejszą kwestią dla badanych maturzystów jest zarabianie pieniędzy. Wartość tę wskazało jako istotną ¾ uczniów. Niemal taki sam odsetek uczniów wskazał na komfort psychiczny, który znalazł się na drugim miejscu rankingu. Top 3 istotnych dla maturzystów kwestii zamyka troska o przyszłość (63%).

1. Hierarchia wartości

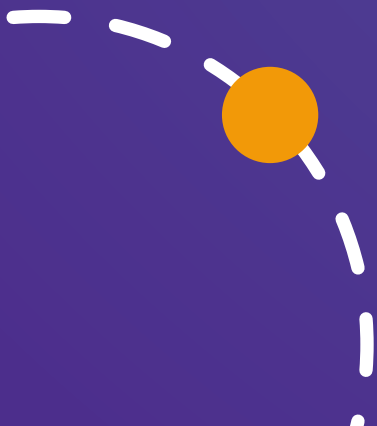

2. Stosunek do nauki i przygotowań maturalnych

02

Organizacja nauki

Najważniejsze wnioski

1. Start przygotowań

W harmonogramie nauki do matury przeważają dwa kluczowe momenty: początek ostatniej klasy szkoły średniej oraz przerwa świąteczna przed drugim semestrem ostatniej klasy. W przypadku dużej części maturzystów właśnie w tym czasie pojawia się bodziec do rozpoczęcia indywidualnych przygotowań i powtórek do egzaminów maturalnych.

Przygotowania do matury najczęściej rozpoczynają się zatem w ostatniej klasie szkoły średniej. Połowa badanych uczniów liceów i techników rozpoczyna intensywniejsze przygotowania w czasie ostatnich dwóch semestrów nauki. Co czwarty badany uczeń rozpoczął przygotowania w pierwszym semestrze ostatniej klasy szkoły średniej.

2. Formy nauki

Najczęściej wskazywaną formą nauki, z której uczniowie korzystają w czasie przygotowań do matury, są obowiązkowe lekcje w szkole, wskazane przez 71% maturzystów. Warto jednak zauważyć, że większość maturzystów biorących udział w badaniu przyznaje, że w nauce do egzaminu wkłada dużo samodzielnej pracy.

70%

uczniów w przygotowaniach maturalnych korzysta ze zbiorów zadań, z arkuszy, notatek oraz internetu

Najbardziej popularnymi formami przygotowań do matury wśród badanej grupy są samodzielna nauka z vademeców, ze zbiorów zadań, z arkuszy i notatek (70% wskazań) oraz samodzielna nauka z wykorzystaniem materiałów dostępnych w internecie. Ponad połowa badanych wykorzystuje w czasie przygotowań do matury materiały z serwisów społecznościowych oraz korzysta z platform edukacyjnych i aplikacji.

Maturzyści starają się korzystać kompleksowo z dostępnego wachlarza różnorodnych treści edukacyjnych. Wśród części z nich popularne są również korepetycje. W tym kontekście ważne jest to, że maturzyści częściej wybierają stacjonarną formę takich zajęć. Korepetycje online wybierane są zazwyczaj w szczególnych okolicznościach (ze względu na konieczność dojazdów lub niższą cenę zajęć).

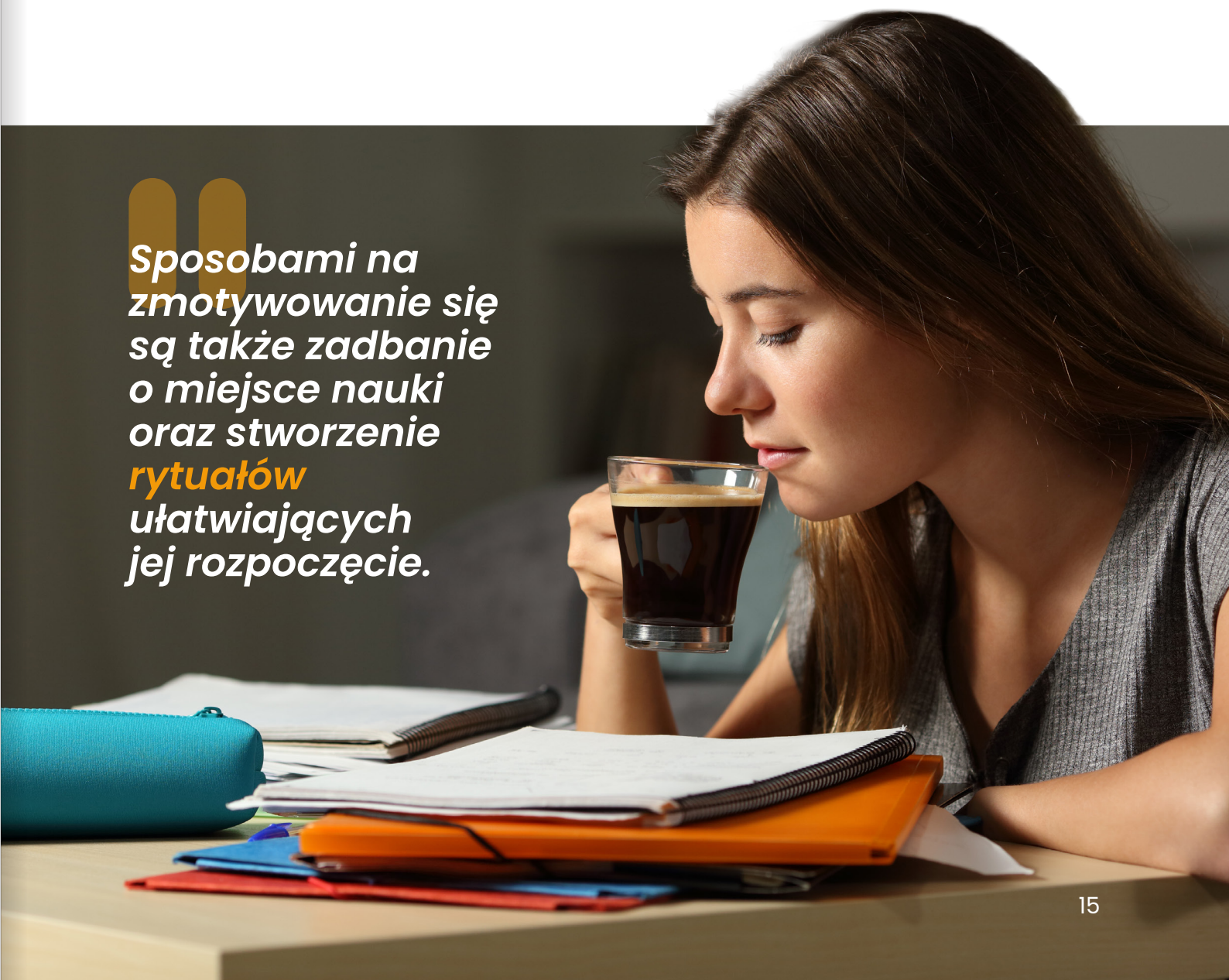
3. Motywacja do nauki

Ważnym wyzwaniem jest znajdowanie motywacji do nauki. Uczniowie stosują różne metody motywowania się i budowania dyscypliny. Popularne techniki to nauka ze stoperem (mierzenie czasu), monitorowanie postępu (tworzenie list zadań czy harmonogramów), relacjonowanie nauki innym (w social mediach) oraz technika Pomodoro (przerywana nauka w blokach czasowych).

4. Rytuały

Sposobami na zmotywowanie się są także zadbanie o miejsce nauki oraz stworzenie rytuałów ułatwiających jej rozpoczęcie, np. zapalanie świeczki zapachowej, sprzątnięcie biurka i przygotowywanie gorącego napoju (herbaty lub kawy). Dodatkową motywacją może być również wstawienie relacji z rozpoczęcia nauki na social media lub wysłanie jej znajomym. Uczniowie uważają, że tworzenie estetycznych notatek nadaje nauce bardziej przyjaznego wymiaru. Współcześni maturzyści często szukają motywacji w treściach coachingowo-motywacyjnych dostępnych w internecie.

Sposobami na zmotywowanie się są także zadbanie o miejsce nauki oraz stworzenie rytuałów ułatwiających jej rozpoczęcie.

4. Otoczenie

Miejsce nauki jest kluczowe dla utrzymania skupienia maturzystów, tym bardziej że problemy z koncentracją są jednym z największych wyzwań stojących przed maturzystami w czasie przygotowań do egzaminów. Aż 57% maturzystów przyznaje, że ma problem z utrzymaniem skupienia w czasie nauki. Aby poradzić sobie z tym wyzwaniem, uczniowie starają się ograniczyć rozpraszające bodźce. W tym celu wybierają konkretne przestrzenie do nauki. Najpopularniejsze są nauka w miejscach publicznych lub nauka w samotności we własnym pokoju.

Część maturzystów wybiera naukę poza domem, w miejscach takich jak biblioteka (często akademicka, aby unikać znajomych), kawiarnia czy open space. Dzięki nauce w takich przestrzeniach nie rozpraszają ich uwagi domownicy ani obowiązki domowe.

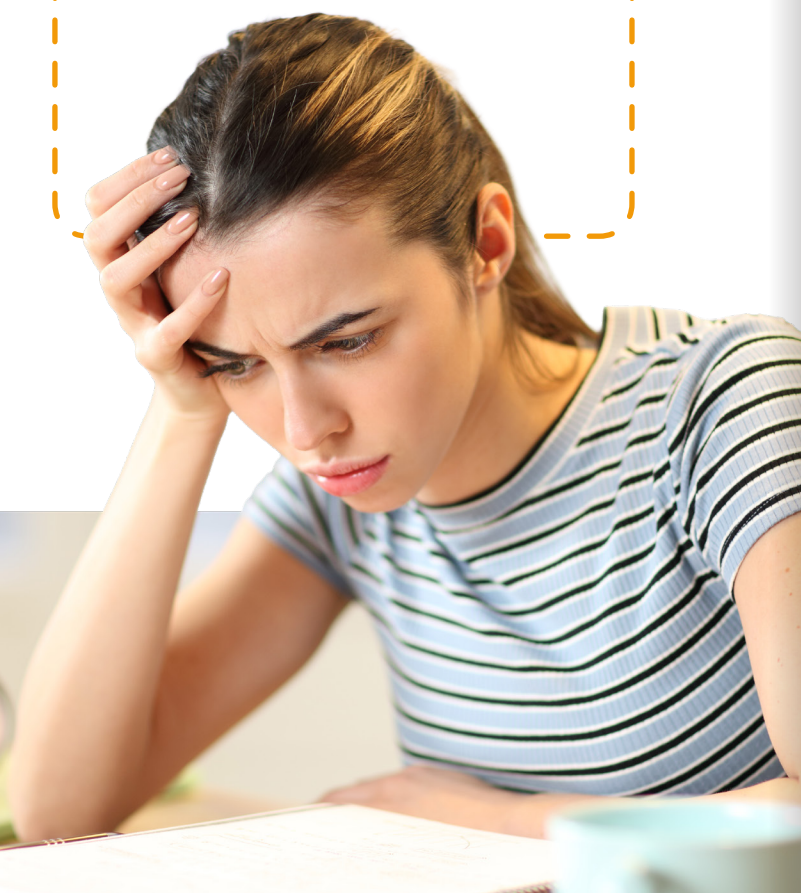
Dodatkowo niektórych uczniów motywuje bycie „na widoku”, ponieważ świadomość, że ktoś widzi ich uczących się, sprawia, że czują presję i większą potrzebę nauki. Z problemem hałasu w miejscach publicznych często radzą sobie przez użycie słuchawek, niekiedy z funkcją wyciszania. Co ciekawe, maturzyści uczący się w miejscach publicznych zazwyczaj nie otaczają się fizycznymi materiałami naukowymi i ograniczają korzystanie z papierowych pomocy.

Dominującą strategią jest jednak nauka w samotności, najczęściej we własnym

pokoju. Dla uczniów preferujących tę metodę ważne jest to, by mogli się uczyć w ciszy i żeby nikt im nie przeszkadzał. Nauce w samotności sprzyjają utrzymanie porządku na biurku oraz otoczenie się materiałami naukowymi, takimi jak wydrukowane wzory czy ręcznie robione pomoce przyklejone na ścianie. Mimo że maturzyści wolą się uczyć samemu, to nie uczą się całkowicie samotnie – zdalnie relacjonują naukę znajomym oraz wymieniają się materiałami.

57%

*maturzystów przyznaje,
że ma problem z utrzymaniem
skupienia w czasie nauki.*

Nowa
teraz matura

**MATURA
2026**

Myślisz o maturze. My myślimy o Tobie.

Rozpocznij przygotowania z serią
NOWA Teraz matura już dziś!

KOD RABATOWY

-10%

NTMRAPORT

do wykorzystania
na sklep.nowaera.pl

*Rabat na pojedyncze publikacje,
naliczany od cen katalogowych.
Ważny do końca kwietnia 2026 roku.

Język polski

Matematyka

Język angielski

Biologia

Geografia

Chemia

Fizyka

Historia

Kod upoważnia do zakupu publikacji **NOWA Teraz matura** w niższej cenie.

Jak z niego skorzystać?

Wejdź na
sklep.nowaera.pl

Wybierz zamawiane
publikacje z serii
NOWA Teraz matura.

Uzupełnij dane
do wysyłki, **wpisz
kod rabatowy.**

Dokonaj zakupu.
Przesyłka zostanie
wysłana do Ciebie
w ciągu 24 godzin.

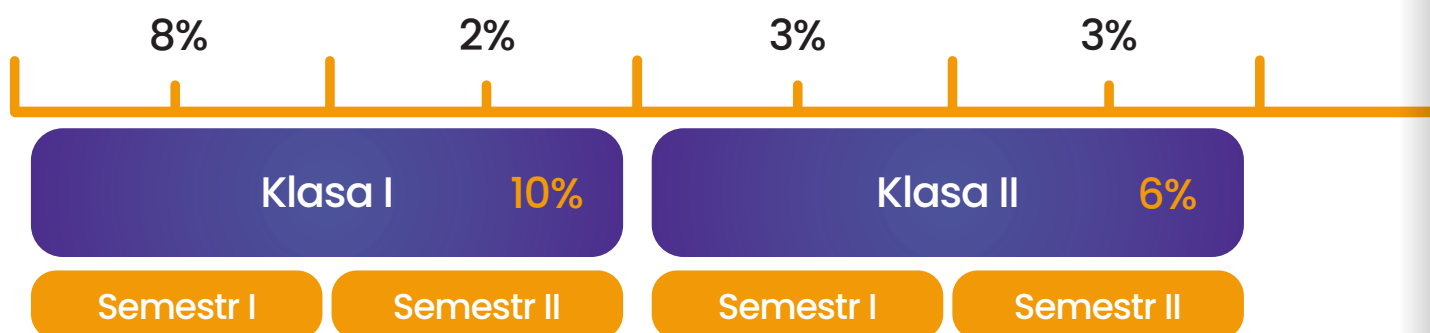
Rozpoczęcie przygotowań do matury

Przygotowania do matury najczęściej rozpoczynają się w ostatniej klasie szkoły średniej. Niespełna połowa uczniów liceów i techników, którzy brali udział w badaniu, rozpoczyna przygotowania w czasie ostatnich dwóch semestrów nauki.

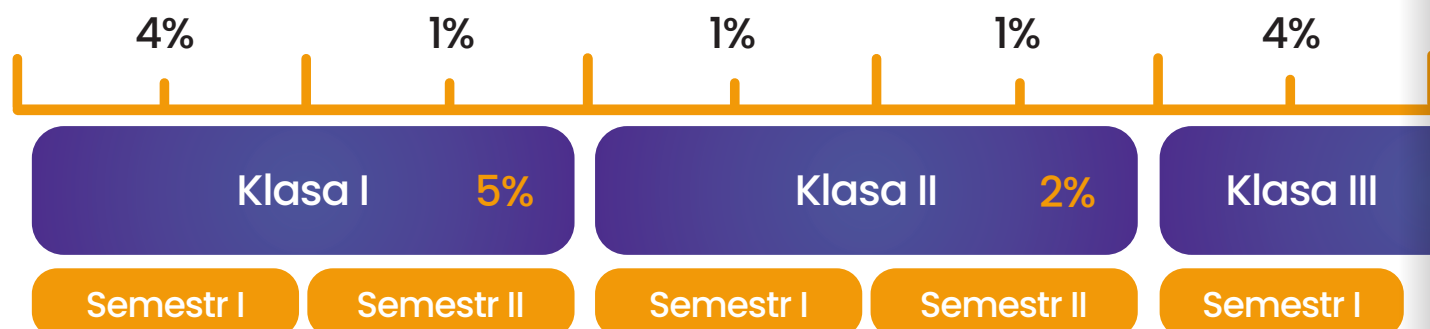
Typ szkoły:

UCZNIOWIE LICEUM

UCZNIOWIE TECHNIKUM

UCZNIOWIE **LICEUM**

5% Planuję zacząć się przygotowywać w maju

9% Nie przygotowuję się samodzielnie do matury z tego przedmiotu

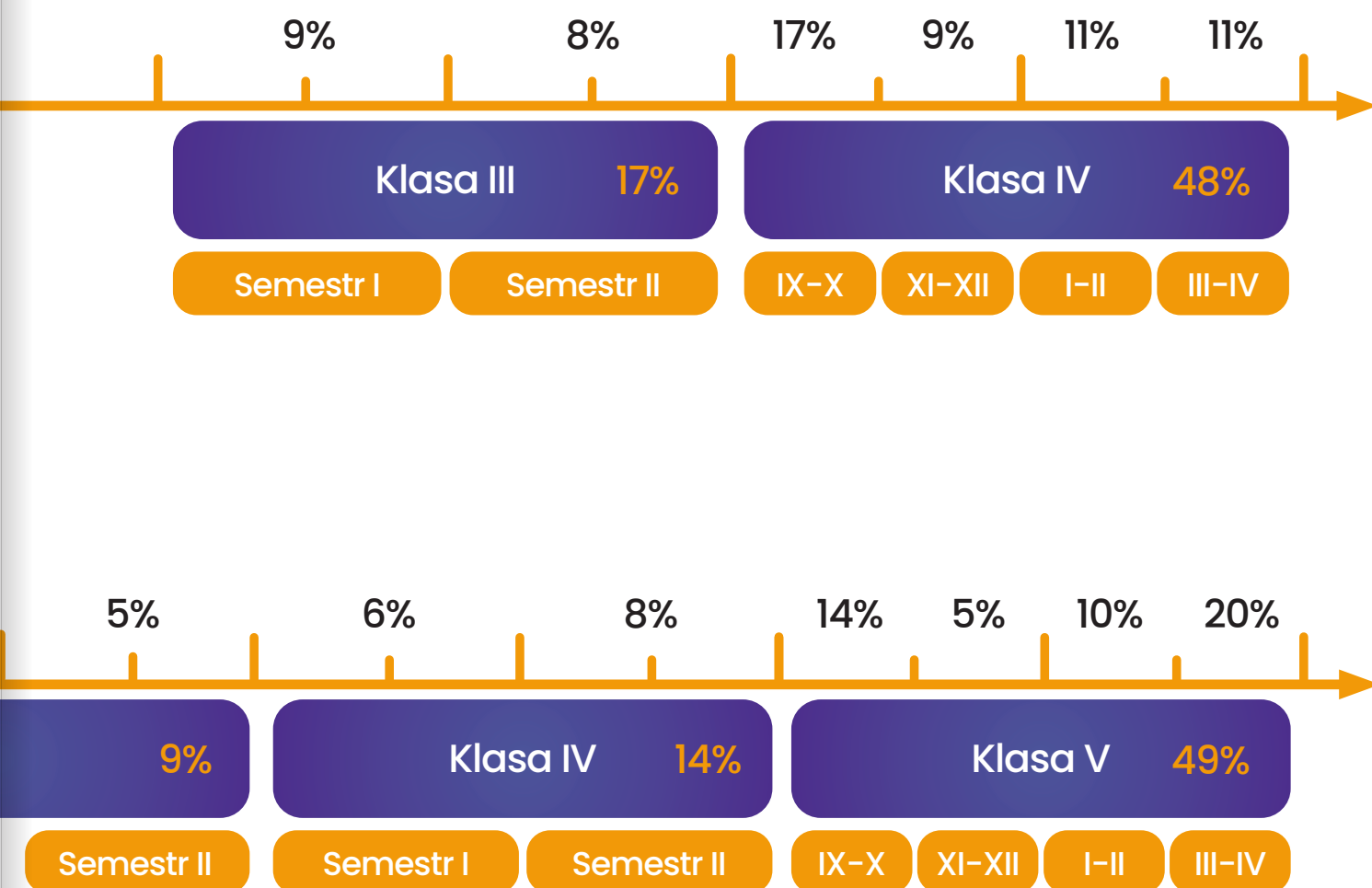
5% Nie wiem/trudno powiedzieć

UCZNIOWIE **TECHNIKUM**

5% Planuję zacząć się przygotowywać w maju

11% Nie przygotowuję się samodzielnie do matury z tego przedmiotu

7% Nie wiem/trudno powiedzieć

Formy nauki wykorzystywane w czasie przygotowań

Samodzielna nauka z vademeców, ze zbiorów zadań, z arkuszy i podręczników oraz notatek, a także z wykorzystaniem materiałów dostępnych w internecie to, poza lekcjami szkolnymi, najczęściej wykorzystywane przez maturzystów formy nauki w przygotowaniach do matury.

01

71%

Lekcje w szkole
(zajęcia obowiązkowe)

02

70%

Nauka z vademeców, ze zbiorów zadań, z arkuszy i podręczników oraz notatek

03

68%

Nauka z wykorzystaniem **materiałów internetowych**

04

56%

Nauka z wykorzystaniem materiałów z **serwisów społecznościowych**

05

52%

Nauka z wykorzystaniem
internetowych **platform
edukacyjnych** lub aplikacji

06

38%

Korepetycje
stacjonarne

07

30%

Dodatkowe zajęcia szkolne
(pozalekcyjne, fakultety)

08

24%

Korepetycje
online

09

20%

Konsultacje
indywidualne
z nauczycielem

10

19%

Nauka
w grupach
z rówieśnikami

11

17%

Kursy online
przygotowujące
do matury

12

15%

Kursy stacjonarne
przygotowujące
do matury

Organizacja nauki

• Problem z koncentracją

Aż 57% uczniów przyznaje, że ma problemy z koncentracją podczas nauki.

Maturzyści wybierają materiały edukacyjne pomagające utrzymać ich uwagę (patrz: rozdział „Materiały edukacyjne”), ale również wprowadzają szereg strategii pomagających im w utrzymaniu koncentracji podczas codziennej nauki.

1. Problem z koncentracją w ciszy

Duża część maturzystów skarży się na problem ze skupieniem uwagi i z nauką w ciszy. W skupieniu na nauce większości uczniów pomaga muzyka, ale tylko taka, która spełnia określone kryteria: nie może być zbyt angażująca i wywoływać emocji, preferowana jest muzyka instrumentalna lub bez zrozumiałych słów. Muzyka w tle pozwala uczniom skupić się na nauce i dłużej utrzymać koncentrację.

2. Blokowanie czasu ekranowego

W powszechnej opinii największym „rozpraszaczem” w nauce jest dostęp do social mediów, dlatego wielu uczniów świadomie ogranicza sobie do nich dostęp podczas nauki – odkładają telefon poza zasięg ręki, włączają tryb samolotowy czy instalują specjalne aplikacje i programy ograniczające korzystanie z wybranych aplikacji.

Z obawy przed dekoncentracją podczas używania ekranów w trakcie nauki część uczniów odrzuca materiały cyfrowe.

Jestem strasznie chaotyczną osobą, cisza bardzo szybko mnie rozprasza, bo zaczyna się pojawiać mnóstwo innych myśli: dlaczego taka cisza, co robią inni domownicy, czy nie zostawiłam włączonego gazu. W ciszy przychodzą mi inne myśli i nie potrafię się tak mocno skupić, a jak mam cichą muzykę w tle, to ona pomaga mi się skupić na jednym temacie.

Marta, technikum, Łuków

Jak się uczę z tabletu czy z telefonu, jak przyjdzie jakieś powiadomienie, to zawsze się spojrzę, odpiszę i zaczyna się z kimś rozmawiać. Zawsze do nauki chowam telefon, żebym nie miała go w zasięgu ręki, bo mnie bardzo łatwo rozproszyć, więc wszystko wyciszam, włączam stoper, bo potem daje mi to satysfakcję, że widzę, że uczyłam się 2, 3 godziny.

Julia, liceum, Gdańsk

• Szukanie motywacji

Współcześni maturzyści starają się szukać motywacji, wykorzystując coachingowo-motywacyjne sposoby z treści dostępnych w internecie.

Jednym z ważnych wyzwań związanych z nauką do matury jest znajdowanie motywacji do nauki. Uczniowie starają się zmotywować na różne sposoby – w tym celu tworzą rutyny i rytuały pomagające wejść w tryb nauki.

1. Budowanie dyscypliny

Uczniowie są aktywnymi odbiorcami i twórcami maturalnych treści o tematyce motywacyjno-coachingowej. W swojej nauce wykorzystują szereg różnych technik pomagających zbudować dyscyplinę nauki.

Do najbardziej popularnych należą uczenie się ze stoperem (pomaga mierzyć czas nauki), monitorowanie postępu w nauce (tworzenie list zadań lub harmonogramów nauki), relacjonowanie nauki innym (w social mediach) czy technika Pomodoro (technika przerywanej nauki: 25 minut pracy, 5 minut przerwy).

2. Rytuały i dbanie o miejsce nauki

Sposobami na zmotywowanie się do nauki są również dbałość o miejsce pracy oraz stworzenie rytuałów ułatwiających rozpoczęcie nauki. Popularnymi elementami rytuału nauki (zwłaszcza wśród uczennic) są zapalanie świeczki, sprząatanie biurka i przygotowywanie sobie gorącego napoju (herbaty bądź kawy).

Dodatkową motywacją może być wstawienie relacji z rozpoczęcia nauki na social media lub wysłanie tej relacji bezpośrednio do znajomych. Ważnym elementem jest również tworzenie estetycznych notatek, które według badanych, pomagają nadać nauce bardziej przyjazny wymiar.

Miałem momenty, w których byłem skrajnie produktywny.

Zacząłem się w II klasie, wychodziłem z domu do szkoły, wracałem do domu o 16, od razu siadałem do nauki, potem miałem trening do wieczora, potem jedzenie i spanie. Miesiąc tak wytrzymałem, po miesiącu siadłem, organizm nie wytrzymał pod względem fizycznym i psychicznym. Przez 3 miesiące musiałem odpocząć i byłem o wiele mniej produktywny. Doszedłem do wniosku, że to nie ma sensu być absolutnie produktywnym, trzeba mieć też czas dla siebie. Nadal trzymam dyscyplinę, ale dbam też o to, żeby mieć czas, żeby się odmóżyć

Mateusz, liceum, Warszawa

• Korepetycje

Korepetycje są popularne w każdej grupie uczniów – niezależnie od celów naukowych oraz stosunku do dalszej edukacji.

1. Preferowane korepetycje offline

Uczniowie wolą korepetycje stacjonarne – po doświadczeniu nauki zdalnej powszechnie twierdzą, że nauka online jest mniej efektywna. Uczniowie decydują się na korepetycje z trzech głównych powodów: kiedy nie rozumieją danego zagadnienia (oczekują, że korepetytor wyjaśni je przystępnym językiem), kiedy chcą usystematyzować swoją wiedzę (korepetycje pomagają w organizacji nauki do matury) oraz kiedy potrzebują motywacji do regularnej nauki.

Uczniowie wskazują, że spotkania twarzą w twarz z korepetytorem w większym stopniu motywują ich do nauki niż webinary, kursy online czy nawet korepetycje online.

38%

*maturzystów
korzyta z korepetycji
stacjonarnych podczas
przygotowań do matury*

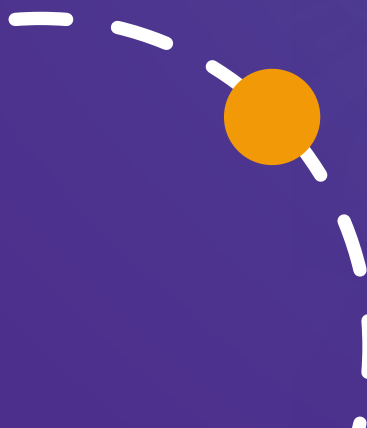
2. Młodzi korepetytorzy

Wielu uczniów wybiera korepetytorów wśród osób niewiele starszych od siebie lub nawet wśród rówieśników. Liczą bowiem, że dzięki mniejszej barierze komunikacyjnej będzie im łatwiej zrozumieć omawiany materiał. W świecie współczesnych nastolatków autorytetem naukowym może być osoba niewiele starsza, o ile osiąga mierzalne sukcesy (np. zdała maturę z bardzo dobrym wynikiem lub jest bardzo dobrym uczniem).

03

Materiały
edukacyjne

Materiały edukacyjne

1. Najczęściej wykorzystywane typy materiałów

W przygotowaniach do matury uczniowie korzystają z szerokiego wachlarza materiałów – i choć dominują tradycyjne źródła, takie jak notatki, repetytoria czy arkusze, to sposób ich wykorzystania i formy dostępu zmieniają się znacząco.

W dalszym ciągu silną pozycję mają materiały drukowane: vademeca, zbiory zadań, arkusze i podręczniki. Są one punktem odniesienia zwłaszcza wśród uczniów, którzy deklarują przywiązanie do uporządkowanych form nauki. Równolegle jednak rośnie znaczenie materiałów cyfrowych – nie tylko tych formalnych, ale również tych stworzonych oddolnie, przez innych uczniów, studentów czy edukacyjnych twórców internetowych.

Warto podkreślić, że uczniowie nie korzystają z jednego źródła – raczej tworzą własne hybrydy. Typowym zjawiskiem jest kompilowanie wiedzy z wielu kanałów: materiałów szkolnych, internetu, korepetycji i własnych zapisków. To nie tyle korzystanie z materiałów, ile świadome budowanie osobistego systemu wiedzy.

70%

maturzystów
korzysta głównie
z vademeców,
ze zbiorów
zadań, z arkuszy
i podręczników
oraz notatek

2. Co wpływa na wybór materiałów

Wybór materiałów nie jest przypadkowy – uczniowie kierują się kombinacją pragmatyzmu, rekomendacji i subiektywnego wyczucia. Wysoko cenione są rekomendacje nauczycieli, starszych kolegów i korepetytorów, a także cena i dostępność.

Uczniowie świadomie odrzucają materiały trudne, nieczytelne lub zbyt gęste, nawet jeśli są one wydane przez renomowane instytucje. Forma nie tylko wspiera przekaz, lecz także decyduje o jego użyteczności. To przesunięcie priorytetów wyraźnie wynika z badań.

Równie istotna okazuje się zgodność materiału z wymaganiami maturalnymi – uczniowie szukają treści ściśle dopasowanych do formy egzaminu: typowych zadań, sprawdzonych schematów, zestawień zadań z poprzednich lat. Panuje przekonanie, że matura to gra według konkretnych reguł i dobre materiały to te, które uczą, jak w nią wygrać.

3. Rola języka i przystępności

Język, jakim posługują się materiały edukacyjne, okazuje się jedną z największych przeszkód, z którymi się mierzą uczniowie. Maturzyści nie odrzucają materiałów ambitnych – ale nie chcą, aby były one trudne na siłę. Bariera języka akademickiego, naukowego, sformalizowanego sprawia, że nawet wartościowe treści bywają odrzucane.

Na przeciwległym biegunie znajduje się język potoczny, memiczny, czasem wręcz wulgarny – zaskakująco skuteczny, jeśli tylko niesie za sobą prawdziwą wartość edukacyjną. Uczniowie uczą się lepiej, kiedy materiał mówi ich językiem, ale wciąż przekazuje konkretną, uporządkowaną wiedzę.

**Maturzyści
nie odrzucają
materiałów
ambitnych –
ale nie chcą,
aby były one
trudne na siłę.**

4. Notatki jako osobna kategoria materiałów

Wśród wszystkich form materiałów edukacyjnych notatki zasługują na osobne omówienie – są nie tylko środkiem dydaktycznym, ale też formą wyrazu, narzędziem motywacji i walutą społeczną.

Własne notatki działają podwójnie: wspomagają proces przetwarzania i zapamiętywania wiedzy, a jednocześnie – przez estetyzację, kolory i wizualne przedstawianie treści – tworzą bardziej osobisty, „oswojony” materiał. Robienie notatek staje się rytuałem, a ich udostępnianie innym – gestem wsparcia i przedmiotem wymiany.

Co ciekawe, wielu uczniów korzysta też z notatek kupowanych – najczęściej od studentów kierunków, na które sami chcą zdawać.

Zaufanie do tego typu materiałów wynika z poczucia, że tworzą je osoby „po tej samej stronie” systemu – bliskie, znające realia.

5. Oczekiwania wobec materiałów edukacyjnych – w poszukiwaniu ideału

Warto się przyjrzeć, jakie materiały edukacyjne uczniowie uznaliby za idealne. Odpowiedź nie jest jednoznaczna, ale wyraźnie zarysowują się powtarzalne potrzeby.

pełna zgodność z aktualnymi wymaganiami maturalnymi
(zadania jak z CKE, bez zbędnych rozszerzeń)

przystępność językowa
(materiały merytorycznie poprawne, ale przedstawione w prosty, zrozumiały sposób)

estetyka i wizualna klarowność
(mapy myśli, kolory, ikony zamiast „ściany tekstu”)

możliwość personalizacji
(zakreślanie, śledzenie postępów, zaznaczanie przerobionych tematów)

łatwość udostępniania
(materiały, które można wysłać, pokazać, omówić wspólnie)

**rozszerzenie cyfrowe:
aplikacja mobilna lub AI**
(kody QR, materiały multimedialne w aplikacji, chatboty)

To pokazuje, że uczniowie nie tylko konsumują materiały, lecz także aktywnie je współtworzą – przez swoje potrzeby, wybory i praktyki korzystania z treści. Idealny materiał edukacyjny nie jest już czymś „z góry nadanym”, lecz wspólnie tworzonym i dyskutowanym między twórcą a użytkownikiem.

Formaty materiałów edukacyjnych – wady i zalety

70%

maturzystów
korzysta głównie z tradycyjnych materiałów
przygotowywanych przez wydawnictwa naukowe

Tradycyjne materiały wydawnictw naukowych

Zalety

- **Rekomendacja nauczycieli** – wybór takich materiałów daje uczniom poczucie bezpieczeństwa.
- **Organizowanie nauki** – zebranie materiału maturalnego w jednym miejscu pomaga w organizacji nauki.
- **Oderwanie od ekranów** – papierowa wersja materiałów pomaga oderwać się od rozpraszających treści.

Wyborowi nowych materiałów sprzyja przede wszystkim wygoda użytkowania (możliwość zakreślania, robienia notatek). Uczniowie, którym zależy na uzyskaniu wysokiego wyniku na maturze, chcą również mieć **najnowsze wydania dostosowane do uaktualnionej podstawy programowej.** Uczniowie wybierający nowe materiały edukacyjne traktują je jako inwestycję w dobry wynik na maturze.

Wady

- **Bariera języka naukowego** – język naukowy/szkolny stanowi dla części uczniów dużą barierę.

Materiały edukacyjne z internetu

Zalety

- **Dopaminowy format treści** – edukacyjne treści w internecie są dynamiczne i kolorowe. Pomagają skupić się uczniom mającym problemy z koncentracją.
- **Niski próg wejścia** – cechą materiałów z internetu jest tłumaczenie krok po kroku i od zera.
- **Potoczny język** – materiały z internetu posługują się nienaukowym językiem, zrozumiałym dla wszystkich.
- **Łatwy dostęp do treści** – ten rodzaj materiałów można odtworzyć w dowolnym miejscu za pomocą smartfona.

Wady

- **Obawa przed dekoncentracją** – część uczniów wybiera tradycyjne materiały edukacyjne z obawy przed rozproszeniem uwagi.
- **Wyszukiwanie treści na własną rękę** – część uczniów ma większe zaufanie do materiałów polecanych przez nauczycieli czy korepetytorów.

Cyfrowe wersje podręczników

Zalety

- **Łatwy dostęp do treści** – główną zaletą tego rodzaju materiałów jest to, że można korzystać z nich w dowolnym miejscu.
- **Materiały dodatkowe** – uczniowie, którzy pokonają barierę trudnego wejścia, doceniają materiały dodatkowe (quizy, fiszki, nagrania głosowe).

Wady

- **Obawa przed dekoncentracją** – część uczniów wybiera tradycyjne materiały edukacyjne z obawy przed rozproszeniem uwagi.
- **Język naukowy** – język naukowy/szkolny stanowi dla części uczniów dużą barierę.

Notatki

Notatki są sposobem na utrwalanie wiedzy, ale również, ze względu na swój syntetyczny charakter oraz formę wizualną, są materiałem edukacyjnym najbardziej zbliżonym do ideału. Notatki tworzone przez rówieśników czy absolwentów szkół średnich (obecnie studentów), traktowane są jako pełnowartościowe materiały edukacyjne, za które warto zapłacić.

1. Sposób na naukę – wielokrotne przepisywanie

W powszechnym przekonaniu robienie notatek jest sposobem na utrwalanie wiedzy – niektórzy uczniowie aktywnie tworzą notatki, które wielokrotnie przepisują: najpierw wypisując informacje z różnych źródeł „na brudno”, potem przepisując ręcznie lub tworząc notatki cyfrowe.

2. Synteza materiału oraz atrakcyjna forma wizualna

Największymi zaletami notatek są ich syntetyczna forma (selekcja tylko najważniejszych treści), która według uczniów pomaga utrzymać koncentrację na nauce poprzez wyróżnianie treści kolorami, używanie ilustracji i formę wizualną, oraz graficzne przedstawienie zagadnień, np. w postaci mapy myśli.

Uczniowie, którzy nie tworzą własnych notatek, korzystają z bazy notatek dostępnych w internecie (np. w bazie Studocu).

„Jeżeli robimy dany dział, to robię notatki z tego działu, łącząc to, co było na lekcji, biorąc treści z podręczników czy z internetu z jakichś różnych stron, czy nawet oglądając filmiki na YT różnych youtuberów, którzy tłumaczą. To jest zlepek wszystkiego, jeśli chodzi o maturę.

Marta, technikum, Łuków

2. Notatki kupowane od praktyków

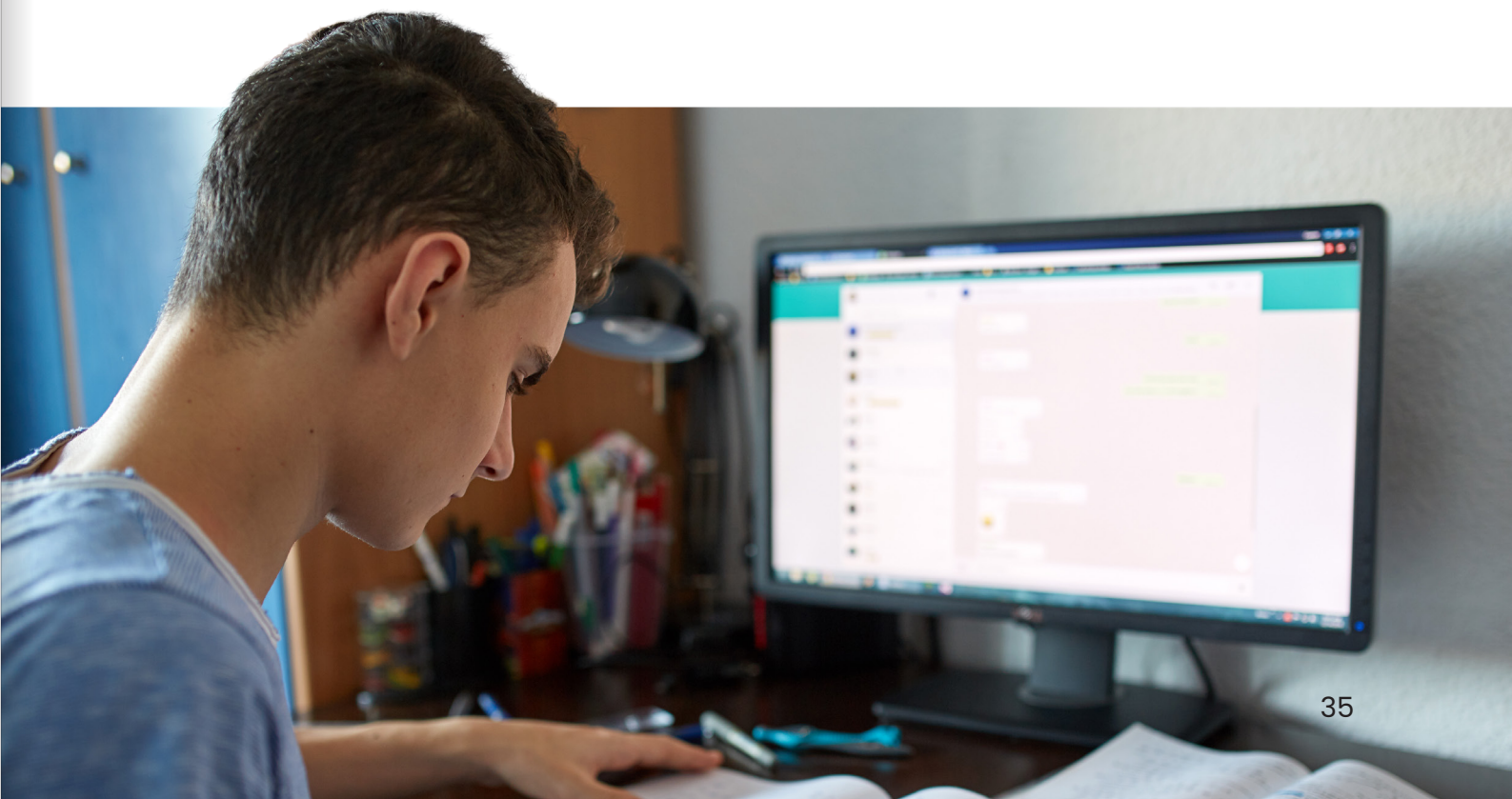
Dobrze opracowane notatki są cenionym materiałem edukacyjnym, za który niektórzy uczniowie chętnie płacą. Do zakupu notatek skłania przekonanie, że jest to materiał edukacyjny tworzony przez praktyka – osobę, która ma za sobą doświadczenie zdawania matury w ostatnich latach i która z sukcesem dostała się na kierunek interesujący danego ucznia (np. studentkę medycyny).

3. Notatki jako prezent

Niektórzy czerpią motywację do robienia notatek (i do nauki) z przyjemności dzielenia się czymś z innymi. Notatki są przepisywane na telefon/tablet po to, żeby móc łatwo wysłać opracowany materiał bliskim osobom lub by dzielić się nim w internecie. Atrakcyjność materiałów edukacyjnych wzrasta, jeśli można je w łatwy sposób udostępnić innym.

Kupiłam notatki przez internet z takiego kanału, który prowadzi studentka medycyny. Jest to naprawdę bardzo mi pomocne, bo to jest zrobione tak kolorowo. Jestem też wzrokowcem, więc dla mnie bardzo ważne jest to, żeby jednak wszystko było takie kolorowe i żeby nie było dużo tekstu.

Róża, liceum, Warszawa

Notatki cyfrowe

Notatki cyfrowe pomagają uporządkować wiedzę, a także odpowiadają praktykom kompilowania bazy wiedzy z różnych źródeł – ukształtowanych wśród aktywnych użytkowników internetu. Choć nie wszyscy uczniowie posiadają odpowiedni sprzęt (tablet), większość uczniów tworzy notatki cyfrowe i korzysta z nich.

1. Notatki cyfrowe ułatwiają kompilowanie wiedzy z wielu źródeł

Większość uczniów tworzy notatki cyfrowe i korzysta z nich. Ci, którzy nie posiadają tabletu, wykorzystują smartfony i komputery – popularność notatek cyfrowych wynika z ukształtowanej przez internet praktyki szukania informacji w wielu różnych źródłach oraz konstruowania z nich swojej bazy wiedzy. Maturzyści w naturalny dla siebie sposób konsumują wiedzę wielokanałowo – nawet uczniowie, dla których *videomeca*, zbiory zadań, arkusze i podręczniki są ważnym źródłem wiedzy (uczniowie z segmentu „Odnajdujący się w trybie szkolnym”, część osób z segmentu „Stawiający na samorozwój”, zob. 04 Typy maturzystów), korzystają na co dzień z materiałów edukacyjnych z internetu – filmików, streamów, tiktoków, notatek itp.

2. Notatki hybrydowe

Notatki cyfrowe umożliwiają efektywne zbieranie materiałów i kompilowanie wiedzy z różnych źródeł – wklejanie linków do notatek (np. linków do materiałów filmowych), screen shotów, zdjęć czy edytowanie kupionych lub otrzymanych notatek od innych osób. Notatki cyfrowe odpowiadają na zmieniające się potrzeby i strategie nauki współczesnych uczniów. Barięą jest jednak cena i dostępność sprzętu – nie każdy może sobie pozwolić na zakup tabletu. Jednak już teraz w wielu szkołach istnieją programy umożliwiające wypożyczenie tabletów na cały rok szkolny, a uczniowie chętnie korzystają z tej możliwości.

Jeszcze jedna rzecz, które mnie mega cieszy, to to, że mogę je jeszcze komuś wysłać. Lepiej się z tym czuję, że to zrobiłam, ponieważ zrobiłam to dla kogoś i oni to mają, i dziękują mi. Lubię, jak ktoś wie, że coś zrobiłam i że mogę mu to dać. Dlatego przepisuję to głównie na telefon, żeby nie patrzyli na bazgroły, które tam piszę, tylko eleganckie, sformułowane zdania

Alicja, technikum, Gdańsk

Chat GPT

Aż 62% uczniów aktywnie korzysta z AI podczas nauki do matury. Choć nie wszyscy maturzyści są entuzjastami AI, to powszechnie dostrzegają rozwój możliwości związanych z nauką przy użyciu tego narzędzia.

1. AI staje się powoli częścią codzienności

Maturzyści przejawiają różne postawy wobec AI – od pełnego entuzjazmu do zachowawczego dystansu – jednak niezależnie od podejścia z pomocy AI korzystają prawie wszyscy. Nawet sceptyczni uczniowie przyznają, że AI powoli staje się codziennością. Uczniowie zauważają gwałtowną zmianę w zakresie korzystania ze sztucznej inteligencji podczas swojej nauki w szkole średniej – z obecnej perspektywy trudno jest im sobie wyobrazić, że kiedyś uczniowie przygotowywali się do matury bez tego narzędzia – tak samo jak trudno jest sobie wyobrazić, że można było się uczyć bez dostępu do internetu.

2. AI jest używana do pomocy w nauce i planowaniu przyszłości

Uczniowie używają czatu GPT do wielu działań związanych z organizacją i optymalizacją nauki, np. tworzą harmonogramy nauki, tworzą i organizują notatki (np. proszą o podsumowanie w formie tabel) czy proszą o wytłumaczenie trudnego zagadnienia prostszym językiem. Chat GPT odgrywa również rolę doradcy w sprawach życiowych i edukacyjnych – uczniowie biorący udział w naszym badaniu radzili się go przy wyborze materiałów naukowych (prosząc o wskazanie najlepszego repetytorium i najlepszych kanałów edukacyjnych na YouTube), a także wspólnie z czatem rozważali argumenty za pójściem na studia i przeciw (czat GPT zasugerował, że warto iść na studia, bo chociaż nie są niezbędne, to mogą się przydać w przyszłości).

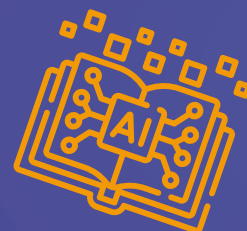
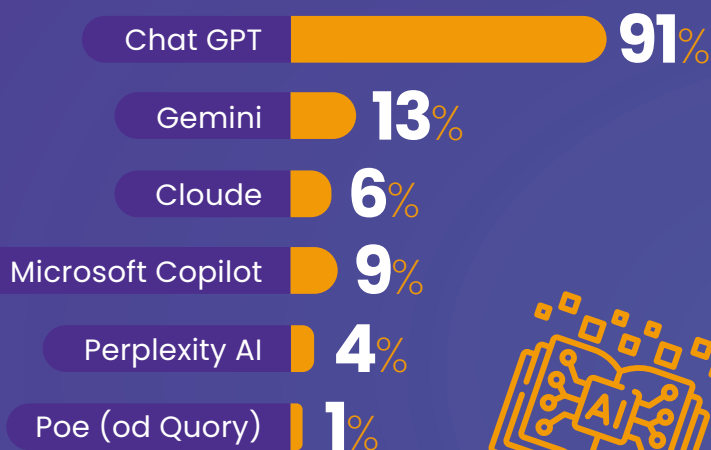
AI w przygotowaniach do matury

Większość maturzystów biorących udział w badaniu wykorzystuje do nauki narzędzia bazujące na sztucznej inteligencji. AI najczęściej wykorzystywana jest przez maturzystów do tworzenia notatek, streszczeń oraz do rozwiązywania zadań.

1. Wykorzystywanie z AI w przygotowaniach do matury

62%

uczniów aktywnie korzysta z AI podczas nauki do matury.

2. Urządzenia wykorzystywane do przygotowań maturalnych

73%

Smartfon

59%

Laptop

34%

Komputer stacjonarny

24%

Tablet

7%

Czytnik e-booków

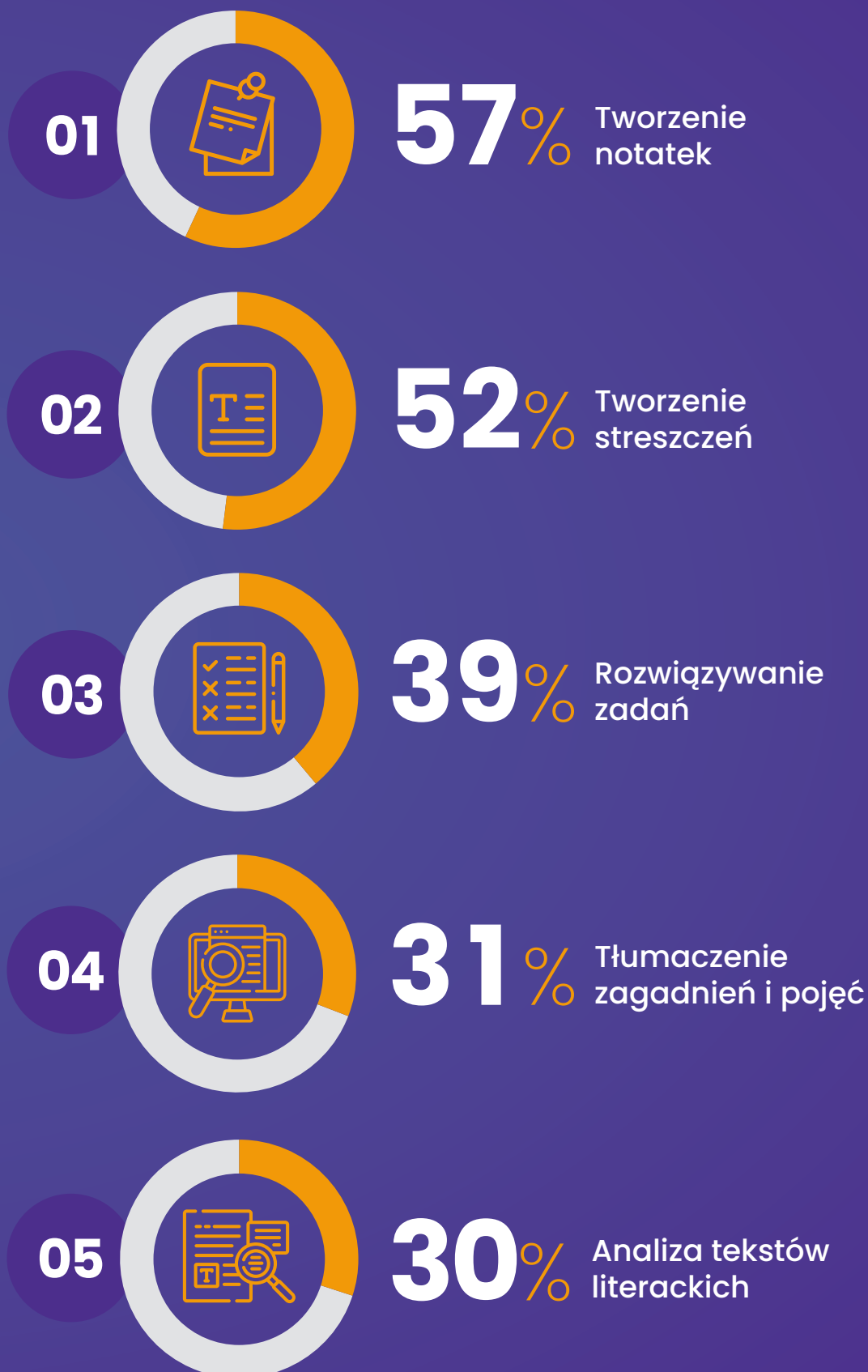

1%

Nie korzystam z urządzeń

3. Sposoby wykorzystywania narzędzi AI

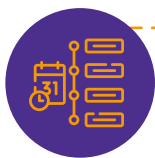

Potrzeby uczniów związane z materiałami edukacyjnymi

Ścisłe dopasowanie do wymagań maturalnych

W oczach uczniów wyższy poziom zadań czy rozszerzone treści w materiałach przygotowujących do matury nie jawią się jako dodatkowa korzyść, lecz jako niepotrzebna strata czasu oraz źródło stresu.

Pomoc w zorganizowaniu nauki

Maturzyści chętnie wybierają materiały edukacyjne, które w syntetyczny sposób opracowują i gromadzą całą potrzebną wiedzę maturalną w jednym miejscu, ale również dają poczucie przeprowadzania przez materiał krok po kroku.

Proste tłumaczenie trudnych zagadnień

Zauważalnym zjawiskiem jest rosnące zaufanie do treści naukowych tworzonych potocznym językiem. Opiera się ono na przekonaniu, że mimo potocznego języka zachowują one wysoką wartość edukacyjną.

Pomoc w utrzymaniu uwagi

Uczniowie doświadczający problemu z koncentracją podczas nauki szukają bardziej stymulujących, „dopaminowych” treści – takich, w których użyto kolorów, dźwięków, dynamicznego montażu i szybszego tempa wypowiedzi.

Responsywny typ treści

Maturzyści doceniają materiały edukacyjne, które łatwo można przesyłać między urządzeniami i które w intuicyjny sposób poddają się edycji.

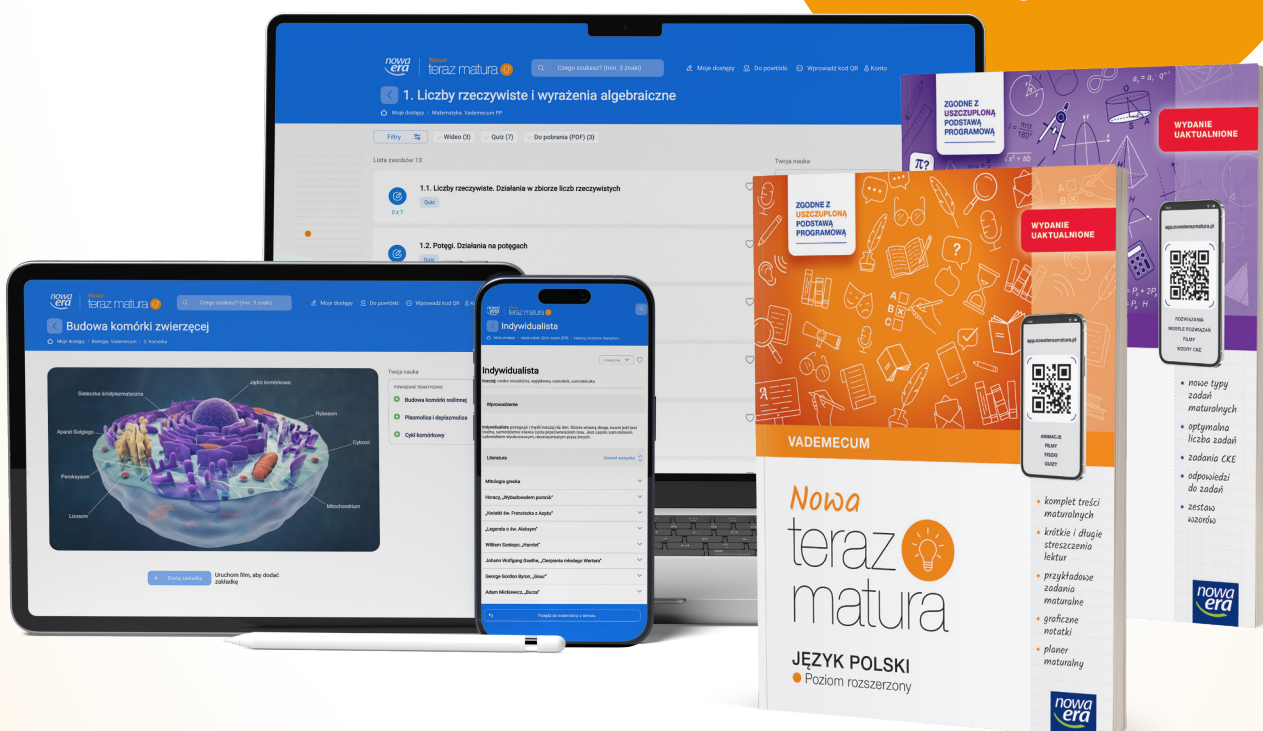

Cyfrowe wsparcie na maturalnym starcie!

- **Nie marnuj czasu!** Filmy, fiszki i zadania do szybkich powtórek.
- **Nie kuj bez potrzeby!** Quizy do sprawdzania stanu wiedzy.
- **Nie stresuj się!** Materiały na ostatnią prostą do spokojnej matury.

Publikacje NOWA Teraz matura są połączone z aplikacją **app.nowaterazmatura.pl**. Znajdziesz tam materiały cyfrowe, które ułatwiają i urozmaicają przygotowania do egzaminu.

Jak uzyskać dostęp do aplikacji?

KROK 1

Kup wybraną publikację NOWA Teraz matura.

KROK 2

Wejdź na app.nowaterazmatura.pl

KROK 3

Zaloguj się i wpisz kod dostępu ukryty pod zdrapką w publikacji.

KROK 4

Korzystaj z materiałów cyfrowych w wybrany przez siebie sposób.

Z aplikacją NOWA Teraz matura uczysz się, jak chcesz i kiedy chcesz!

04

Typy maturzystów

Typy maturzystów – skrótowa charakterystyka

1. Preferujący tryb szkolny

33%

- Cenią wiedzę nauczycieli. Akceptują strukturę organizacyjną i hierarchię w szkole. Na swojej drodze mieli okazję spotkać inspirujących nauczycieli.
- Dobrze odnajdują się w systemie edukacyjnym, który odpowiada ich potrzebom.
- Przygotowania do matury rozpoczynają wcześniej niż inni.

2. Stawiający na samorozwój

50%

- Najważniejsze dla nich jest rozwijanie indywidualnych pasji.
- Nauka jest dla nich ważna, ale nie ważniejsza od komfortu psychicznego.
- W przygotowaniach do nauki stawiają na samodzielną pracę według swojej indywidualnej strategii.

3. Niezaangażowani w naukę

17%

- Ich motywacja do nauki wynika głównie z presji zewnętrznej. Przykładają dużą wagę do uznania kolegów.
- Częściej niż inni decydują się na swobodne spędzanie czasu i poświęcanie go na zabawę.
- Przygotowania do matury zaczynają najpóźniej ze wszystkich grup.

Uczniowie preferujący tryb szkolny

Charakterystyka

- Do tej grupy zaliczają się uczniowie mający zaufanie do systemu edukacji, którzy nie wyobrażają sobie przyszłości bez zdanej matury i skończonych studiów.
- Zależy im na wyniku egzaminu maturalnego, ponieważ mają przekonanie, że dobrze zdana matura, a później dobre studia gwarantują lepszy start w życiu zawodowym i prywatnym (brak matury i brak dyplomu ukończenia studiów to według nich również powód do wstydu).
- Uważają, że nie potrafiliby samodzielnie przygotować się do matury na satysfakcjonującym ich poziomie.
- Szczególnie zależy im na zdaniu matury z dobrym wynikiem.

Największe wyzwania związane z maturą

- Radzenie sobie ze stresem i z narastającą presją (wewnętrzną oraz tworzoną przez nauczycieli i rodziców).

Preferujący tryb szkolny

33%

- Dobrze odnajdują się w systemie edukacyjnym, który odpowiada ich potrzebom.
- Cenią wiedzę nauczycieli. Akceptują strukturę organizacyjną i hierarchię w szkole. Na swojej drodze mieli okazję spotkać inspirujących nauczycieli.
- Przygotowania do matury rozpoczynają wcześniej niż inni.

Czym się kierują?

Nauka

Oczekiwania rodziców

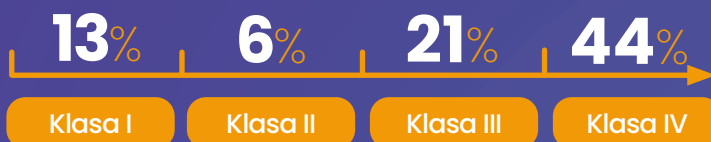
Zaufanie do systemu

Oczekiwania nauczycieli

Kiedy zaczynają się uczyć?

Liceum

Technikum

Preferowane materiały

Vademecum, zbiory zadań, arkusze i podręczniki

Roczne kursy maturalne

Materiały dostarczane przez nauczycieli i korepetytorów

Notatki oraz vademeca, zbiory zadań, arkusze i podręczniki

Jaki mają stosunek do nauki?

Zależy mi na tym, żeby po maturze kontynuować naukę na studiach	89%
Stresuję się egzaminem maturalnym	84%
Wyniki na maturze są dla mnie bardzo ważne	82%
Uważam, że bez wsparcia nauczycieli/korepetytorów nie potrafiłbym / nie potrafiłabym przygotować się do matury na interesującym mnie poziomie	71%
W przygotowaniu do matury wkładam dużo samodzielnej pracy poza lekcjami	69%

Co wpływa na wybór materiałów?

Rekomendacje korepetytorów	65%
Rekomendacje nauczycieli	57%
Rekomendacje starszych roczników	55%
Cena	53%
Opinie w internecie	46%
Rekomendacje kolegów	43%
Rekomendacje influencerów	14%

Największe wyzwanie

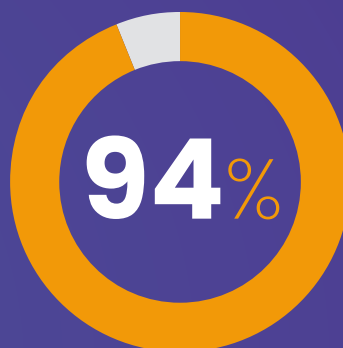
Radzenie sobie ze stresem
i z narastającą presją

69% Liceum
ogólnokształcące

31% Technikum

planuje
kontynuować
naukę po maturze

Jakie formy nauki wykorzystują?

Nauka z vademecum, ze zbiorów zadań, z arkuszy i podręczników oraz notatek	79%
Lekcje w szkole (zajęcia obowiązkowe)	77%
Nauka z wykorzystaniem materiałów internetowych	74%
Nauka z internetowych platform edukacyjnych lub aplikacji	58%
Nauka z materiałów z serwisów społecznościowych	55%
Korepetycje stacjonarne	55%
Dodatkowe zajęcia szkolne (poza lekcyjne, fakultety)	39%
Korepetycje online	39%
Nauka w grupach z rówieśnikami	26%
Konsultacje indywidualne z nauczycielem	23%
Kursy online przygotowujące do matury	22%
Kursy stacjonarne przygotowujące do matury	16%

Preferujący tryb szkolny – postawy

1. Dobre studia to konieczność

-
- Wychowują się w środowisku, w którym **uzyskanie wyższego wykształcenia to konieczność**.
 - Decydują się **zdawać na kierunki, na których obowiązują wysokie progi** (medycyna, prawo itp.).
 - Często korzystają z kursów lub korepetycji, które dają im **poczucie bezpieczeństwa** – robią wszystko, żeby osiągnąć jak najlepszy wynik.

Od pierwszej klasy liceum Antek wiedział, że będzie kontynuował edukację na studiach. Przygotowania do matury rozpoczął już w 1 klasie. **Paraliżuje go strach, że mimo intensywnych, całorocznych przygotowań nie zda matury na wystarczająco wysokim poziomie**, by dostać się na Uniwersytet Warszawski. **W swojej nauce ma duże zaufanie do nauczycieli.**

Od podstawówki było mi wpojone, że dobre studia są konieczne, żeby osiągnąć coś w życiu. Moi rodzice i całe otoczenie mówiło mi, że bez studiów trudno coś osiągnąć. Czy to prawda, czy nie, to nigdy nad tym się nie zastanawiałem. Na pewno można coś osiągnąć i można nawet więcej niż studia, ale chcę mieć wyższe wykształcenie, nie biorę nic innego pod uwagę.

Antek, liceum, Warszawa
profil ang-pol-biol

2. Dobrze zdana matura otwiera furtki

- **Cechują się pragmatycznym podejściem do studiowania i zdania matury:** przykładają się do zdania matury, bo chociaż uważają, że studia w dzisiejszych czasach nie są konieczne do osiągnięcia sukcesu zawodowego, to dobrze zdana matura otwiera życiowe możliwości.
- **Rozważają podjęcie studiów, ale równie atrakcyjne jest dla nich rozpoczęcie pracy zawodowej.**
- Zależy im na jak najlepszym wyniku matury, korzystają z pomocy nauczycieli i korepetycji/kursów.

Marta zdecydowała się na naukę w technikum, bo wydawało jej się to najbardziej pragmatycznym rozwiązaniem: będzie mogła zdać maturę i kontynuować naukę na studiach, ale także opanuje podstawy interesującego ją zawodu. **Marta nie jest pewna, czy pójdzie na studia od razu po maturze** (rozważa zrobienie sobie roku przerwy, żeby samodzielnie zarobić na wyprawkę do większego miasta). Zależy jej jednak, żeby zdać maturę jak najlepiej. **Do matury uczy się na korepetycjach oraz z powtórek materiału przerabianych na lekcjach.**

Nie muszę mieć najlepszych ocen, zawsze byłam trochę leniuszkiem, ale jednak zależy mi na tym, żeby mieć dobre oceny, przynajmniej przyzwoite. Uważam, że matura jest ważna w życiu zawodowym, bo wiele razy słyszeliśmy od nauczycieli czy od ludzi, że to się przydaje, że dzięki maturze możemy więcej zarabiać. Matura otwiera nam furtki na przyszłość.

Marta, technikum, Łuków
specjalizacja grafika komputerowa

Uczniowie stawiający na samorozwój

Charakterystyka

- Do grupy tej zaliczają się uczniowie uczący się przede wszystkim na własną rękę – uczniowie, którzy świadomie dystansują się od szkolnego systemu edukacji.
- Stawiający na samorozwój to ambitni uczniowie, którzy na równi cenią swój szeroko pojęty rozwój i naukę, a podjęcie studiów to dla nich tylko jedna z rozważanych opcji.

Największe wyzwania związane z maturą

- Znalezienie czasu i efektywna nauka: nauka do matury konkuruje z innymi, równie ważnymi, aktywnościami, takimi jak praca zawodowa, treningi czy aktywność społeczna.

Uczniowie stawiający na samorozwój

50%

- Najważniejsze dla nich jest rozwijanie indywidualnych pasji.
- Nauka jest dla nich ważna, ale nie ważniejsza od komfortu psychicznego.
- W przygotowaniach do nauki stawiają na samodzielną pracę według swojej indywidualnej strategii.

Czym się kierują?

Komfort psychiczny

Rozwój

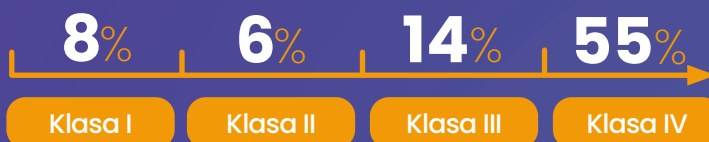
Indywidualizm

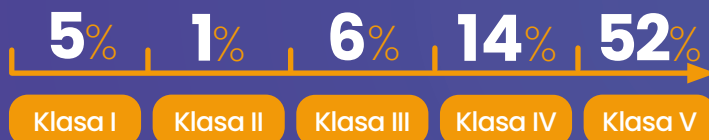
Optimalizacja procesu nauki

Kiedy zaczynają się uczyć?

Liceum

Technikum

Preferowane materiały

Vademecum, zbiory zadań, arkusze i podręczniki

Kursy online i materiały z internetu

Czat GPT

Aplikacje wspierające produktywność

Jaki mają stosunek do nauki?

Uważam, że potrafię samodzielnie przygotować się do matury na interesującym mnie poziomie **86%**

W przygotowania do matury wkładam dużo samodzielnej pracy poza lekcjami **72%**

Zależy mi na tym, żeby po maturze kontynuować naukę na studiach **67%**

Wyniki na maturze są dla mnie bardzo ważne **64%**

Stresuję się egzaminem maturalnym **63%**

Co wpływa na wybór materiałów?

Rekomendacje starszych roczników	57%
Cena	51%
Rekomendacje korepetytorów	43%
Rekomendacje nauczycieli	48%
Opinie w internecie	46%
Rekomendacje kolegów	41%
Rekomendacje influencerów	12%

Największe wyzwanie

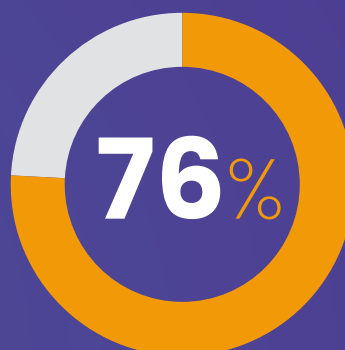
Znalezienie czasu
i efektywna nauka

60% Liceum
ogólnokształcące

40% Technikum

planuje
kontynuować
naukę po maturze

Jakie formy nauki wykorzystują?

Lekcje w szkole (zajęcia obowiązkowe)	74%
Nauka z vademecum, ze zbiorów zadań, z arkuszy i podręczników oraz notatek	74%
Nauka z wykorzystaniem materiałów internetowych	74%
Nauka z materiałów z serwisów społecznościowych	62%
Nauka z internetowych platform edukacyjnych lub aplikacji	52%
Korepetycje stacjonarne	27%
Dodatkowe zajęcia szkolne (pozaalekcyjne, fakultety)	26%
Konsultacje indywidualne z nauczycielem	18%
Korepetycje online	17%
Nauka w grupach z rówieśnikami	17%
Kursy online przygotowujące do matury	16%
Kursy stacjonarne przygotowujące do matury	14%

Uczniowie stawiający na samorozwój – postawy

1. Realizujący swoje pasje

- **Już na etapie szkoły średniej rozwijają i profesjonalizują swoje pasje** (często zaczynają na nich zarabiać).
- Są **zajęci i ambitni**. Spędzają poza domem całe dnie i próbują pogodzić narzucone przez siebie obowiązki.
- **Dalsza edukacja jest tylko jedną z opcji rozwoju, które biorą pod uwagę.**

Maja jest bardzo dobrą uczennicą (średnia 5,96), dlatego od kilku lat zarabia, udzielając korepetycji. Oprócz tego od roku pracuje jako instruktorka tańca, który zawsze był jej pasją. **Do matury uczy się, powtarzając materiał w środkach transportu lub w weekendy, korzystając z repetytoriów oraz rozwiązując arkusze maturalne (z internetu).** Ucząc się do matury, **chętnie korzysta z tzw. pewniaków maturalnych**, które uważa za efektywny sposób na przypomnienie sobie najważniejszych kwestii.

Jak wybierałam liceum, to byłam pewna, że pójdę na studia, bo ja lubię się uczyć i mi to po prostu nie sprawia trudności. Ale jak zaczęło mi wychodzić z tym tańcem, jak zobaczyłam, że mogę zarabiać pieniądze, robiąc coś, co kocham, to te wszystkie plany trochę naukowe poszły na bok.

Maja, liceum, Pruszcz Gdański
profil mat-fiz

2. Zdystansowani do systemu edukacji

- **Dystansują się od polskiego systemu edukacji**, uważają go za przestarzały i nieadekwatny do potrzeb współczesnego świata (i rynku pracy).
- **Na własną rękę rozwijają cenione przez siebie umiejętności**: organizacji czasu, zwiększania swojej produktywności, samodzielnej nauki i krytycznego poszukiwania źródeł.
- Doceniają nauczycieli, którzy sprawiają wrażenie praktyków, a nie teoretyków (np. studentów danego kierunku).

Jeszcze na początku tego roku Kacper przygotowywał się do rekrutacji na biznesowe studia w Belgii, ale obecnie ma wątpliwości, czy w tym roku będzie chciał w ogóle iść na studia. Czuje, że to moment, w którym najbardziej może rozwinąć swój potencjał, a 5-letnie studia mogłyby zastopować ten proces. Mimo tych wątpliwości **postanowił zdać maturę z jak najlepszym wynikiem („chce wymaksować wynik”), bo zobowiązuje go do tego czas zainwestowany w szkolną edukację.** W nauce do matury korzysta z szerokiego wachlarza materiałów dostępnych w internecie.

Ze studiów w Polsce wychodzą klony, które nie są atrakcyjne dla pracodawców. Z tego powodu jakiś czas myślałem o tym, żeby w ogóle nie iść na studia. Teraz uznałem, że nie muszę tego wiedzieć, bo muszę skupić się na pierwszym kroku, czyli napisać maturę. Jaki będzie drugi, trzeci, czwarty krok, pomyślę potem.

Kacper, liceum, Warszawa
szkoła dwujęzyczna

Uczniowie niezaangażowani w naukę

Charakterystyka

- Do tej grupy zaliczają się uczniowie, którzy nie wiążą swojej przyszłości ze studiowaniem lub rozważają studia zaoczne/płatne na kierunkach z niskim progiem wejścia (niewymagających zdania matury na wysokim poziomie).
- Dla tej grupy osób celem edukacyjnym jest samo zdanie egzaminu maturalnego.
- Najważniejszą motywacją jest szybkie zarabianie pieniędzy i zdobycie kwalifikacji zawodowych. Część osób z tej grupy już na etapie wybierania szkoły średniej decyduje się na szkołę, która oprócz możliwości zdania matury uczy praktycznej wiedzy zawodowej (technikum).

Największe wyzwania związane z maturą

- Znalezienie motywacji do jakiegokolwiek nauki.
- Znalezienie materiałów/sposobów pozwalających na naukę „na skróty” – umożliwiających w szybkim czasie przyswojenie wiedzy na podstawowym poziomie.

Uczniowie niezaangażowani w naukę

17%

- Ich motywacja do nauki wynika głównie z presji zewnętrznej. Przykładają dużą wagę do uznania kolegów.
- Częściej niż inni decydują się na swobodne spędzanie czasu i poświęcanie go na zabawę.
- Przygotowania do matury zaczynają najpóźniej ze wszystkich grup.

Czym się kierują?

Kiedy zaczynają się uczyć?

Liceum

Technikum

Preferowane materiały

Jaki mają stosunek do nauki?

Co wpływa na wybór materiałów?

Największe wyzwanie

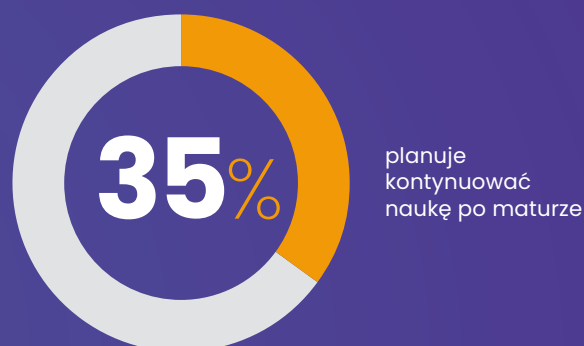
- Znalezienie motywacji do jakiegokolwiek nauki
- Znalezienie materiałów /sposobów pozwalających na naukę „na skróty”

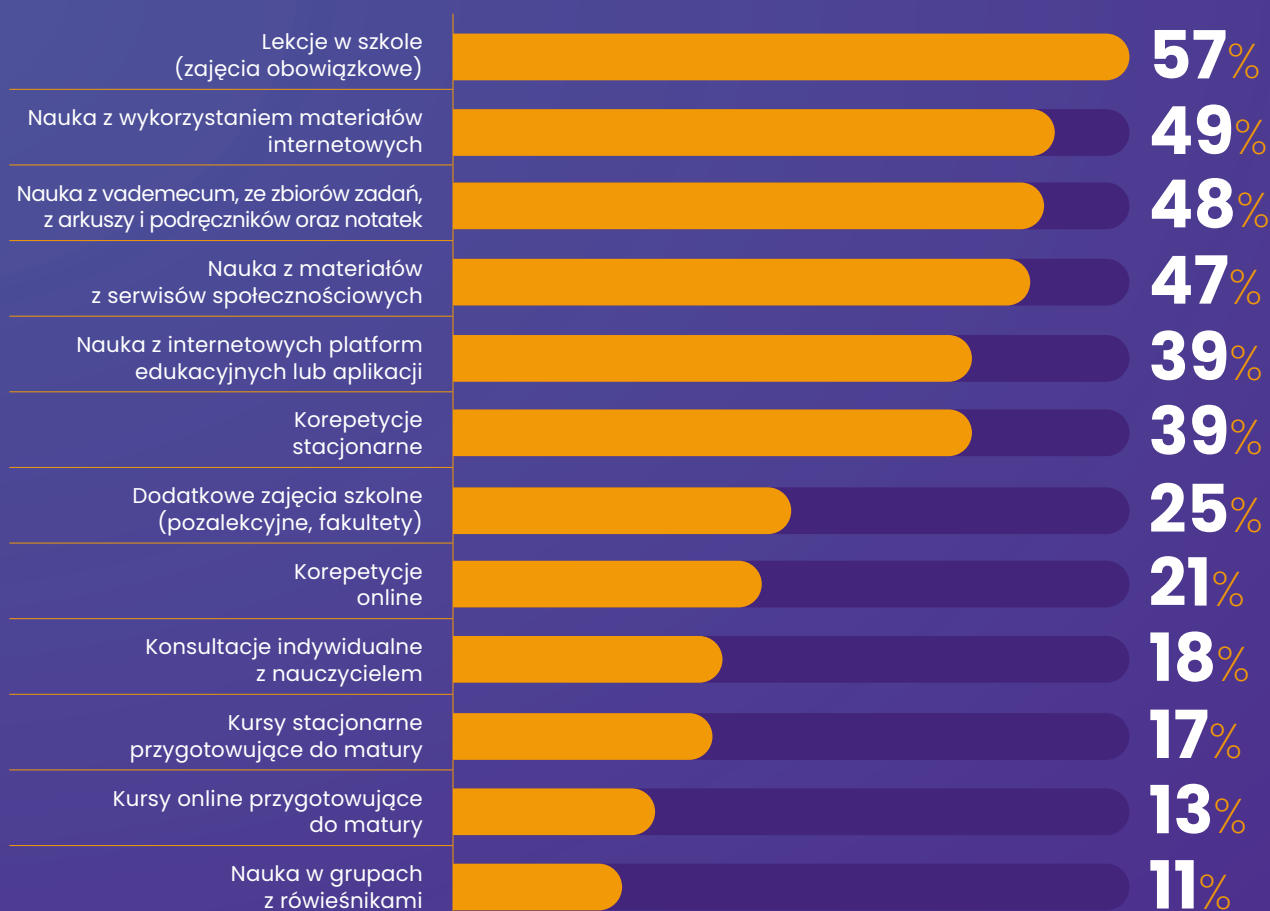
57% Liceum ogólnokształcące

43% Technikum

Jakie formy nauki wykorzystują?

Niezaangażowani w naukę – postawy

1. Zdobywający zawód

- Po ukończeniu technikum nie decydują się na dalszą systemową edukację.
- Najważniejsze jest dla nich zaliczenie przedmiotów zawodowych i uzyskanie uprawnień, zdanie matury schodzi na dalszy plan.
- Ponieważ nie decydują się na studia wyższe, nie **stresują się nauką do matury i nie poświęcają jej dużo czasu.**

Mateusz **nie ma motywacji, żeby zdawać maturę na wysokim poziomie, ponieważ nie planuje kontynuowania nauki.** Zdarza mu się uczyć do matury maksymalnie raz w tygodniu, a skupienie utrzymuje przez godzinę. **Na własną rękę uczy się tylko matematyki, bo to jedyny przedmiot, o który obawia się, że mógłby go nie zdać.** Mateusz nie kupował vademeców, zbiorów zadań, arkuszy ani podręczników. Podczas nauki korzysta wyłącznie z treści dostępnych przez internet, ponieważ są darmowe i napisane przystępnym językiem.

|| Bardziej chcę się rozwinąć w kierunku budowlanki, którą się już zajmuję. A z maturą jest tak, że może mi się przydać, a może mi nic nie dać. Napiszę ją, żeby rodzice byli zadowoleni. [...] Jak gadałem z innymi kumplami z innych szkół, to w liceum strasznie zakuwają do matury, ale u nas w technikum nie. My mamy zawód, więc mamy zabezpieczenie.

Mateusz, technikum, Gdańsk
specjalizacja budownictwo

2. Rozwijający biznes

- Wiedzą, że swoją przyszłość zwiążą z rodzinnym biznesem.
- **Do dalszej edukacji podchodzą pragmatycznie** – wybierają kierunki studiów lub kursy oferujące praktyczne umiejętności przydatne dla przedsiębiorcy (księgowość, marketing, finanse).
- Nie zależy im na prestiżu szkoły wyższej, biorą też pod uwagę możliwość studiowania na płatnej, prywatnej uczelni, dlatego nie czują tak dużej presji na osiągnięcie dobrego wyniku matury.

Martyna zdaje rozszerzenie z historii, bo uznała, że to przedmiot, z którego najłatwiej jej będzie zdać. **Do matury przygotowuje się, oglądając filmiki historyczne na YouTube** (np. na kanale Historia bez cenzury). Docelowo chciałaby studiować ekonomię albo księgowość, ponieważ te umiejętności będzie mogła wykorzystać w praktyce, pracując w firmie swoich rodziców. **Jeśli nie dostanie się na studia, rozważa naukę w kierunkowej szkole policealnej.**

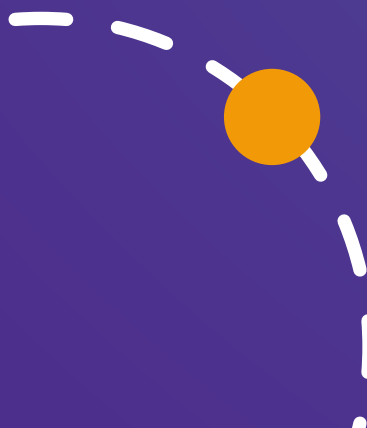

Podejdę do matury, bo chcę podejść, ale nie nastawiam się na to, że zdam w tym roku, bo trochę odpuściłam sobie szkołę i nie wiem, czy w przyszłym roku nie będę poprawiać. Odpuściłam sobie, bo albo mi się nie chciało, albo pracowałam u rodziców w firmie i był taki moment, że wolałam pracować, niż chodzić do szkoły. W firmie uczę się, jak robić faktury i różne rozliczenia, i dlatego myślę, żeby iść właśnie w tym kierunku i zdawać na ekonomię albo księgowość, bo to mi się na pewno przyda.

Martyna, liceum, Pruszcz Gdański
2 klasa ogólnokształcąca

05

Informacje o badaniu

Informacje o badaniu ilościowym

Badanie ilościowe przeprowadzono od 22 kwietnia do 4 maja 2025 roku.

Badanie przeprowadzono techniką CAWI wśród członków panelu internetowego ARC Rynek i Opinia.

W badaniu wzięli udział uczniowie liceów i techników (z wyłączeniem szkół dla dorosłych), zdający maturę w 2025 roku.

Liczba zrealizowanych wywiadów: N=500, w tym:
N=299 uczniów liceów
N=201 uczniów techników.

Informacje o badaniu jakościowym

Badanie jakościowe przeprowadzono od 21 lutego do 25 kwietnia 2025 roku.

Badanie przeprowadzono przy użyciu technik wywiadu etnograficznego oraz wywiadów indywidualnych – IDI online (N=52)

W badaniu wzięli udział uczniowie liceów i techników (z wyłączeniem szkół dla dorosłych), zdający maturę w 2025 roku.

Na zlecenie Nowej Ery badanie przeprowadziła firma:

ARC Rynek i Opinia sp. z o. o.
ul. Adolfa Dygasińskiego 18
01-603 Warszawa
tel.: +48 22 584 85 00

office@arc.com.pl

nowa
era | *Nowa*
teraz matura